

NUTRI-SCORE JE CESTOU?

V různých médiích se v posledních měsících objevila informace o prosazování „nového“ systému nutričního označování potravin.

Proč „nového“ uvádím v uvozovkách? Ono se jedná o prastarý, nevymizitelný jev – *když tě vyhodí dveřmi, vlez oknem*. Kolikrát už to tady bylo. Jednou extra daň na přeci nezdravý špekáček, druhdy semafor o třech barvách (a špekáček dostane samozřejmě červenou) a když vše v praxi vyhoří, protože tyto „pitomosti“ jinak dopadnout nemohou, přijdeme s dalším nápadem, který předhodíme Evropskému parlamentu. A protože zelených mozků tam rozhodně není nedostatek, na úspěch je (pravděpodobně) zaděláno. Ještě štěstí, že EP není autoritou, která své nápady (resp. podsunuté nápady odjinud) může direktivně prosadit a zavést (ó, jak by jim to líbilo!). Usnesením ideu doporučí Evropské komisi k přípravě legislativního návrhu a členské státy rozhodnou. Jak v tomto případě? Bůh sud’.

Nedávno vydal informaci k aktuálnímu vývoji o iniciativě nutri-score Státní zdravotní ústav. Ve zprávě je řada odkazů na zdroje, a proto považuji za vhodné zde zprávu plnotextově uvést (viz příloha), což ale nijak neznamena, že s vyzněním informace souhlasím.

Autor v informaci uvádí několik citací osob, které systém podporují (s prominutím, ty mně opravdu nestojí za komentář), a sám, byť velmi stručně, věc uvádí, či komentuje, i když není úplně zřejmé, zda i tyto pasáže nejsou vlastně „převzaty“.

Ona vlastně téze, že *„tvůrci politik EU se mají také zabývat dlouhodobými zdravotními riziky spojenými s nevyváženou stravou a podvýživou“* má svoji logiku, ovšem pokud autor nemyslí, že cestou k tomu jsou POVINNÉ programy a modely typu nutri-score. Zpráva SZÚ je navíc v kontextu uvedené citace zvláštní, neboť zmiňuje podvýživu; ale ve své (ostatně velmi zvláštně zjednodušené) statistice, že s nadváhou nebo obezitou bojuje jeden ze dvou evropských dospělých, autor neuvádí, kolik lidí v EU bojuje (např. v rámci anorexie či jiných chorob) s podvýživou. Ta zvláštnost je v jednostrannosti pohledu. Podvýživa je (kupodivu) zmíněna, ale za podrobnější komentář už nestojí.

SZÚ nás ujišťuje, že i v ČR o systému diskutujeme. To nás jistě uklidní. Tou diskusí je zřejmě zveřejněná informace? V té ale je rozhodnuto. Diskutujícími, které zpráva prezentuje, jsou představitelé buď zcela nátlakových či jinak „zainteresovaných“ organizací, které ideu bezvýhradně (a bez diskusí) podporují. Je jich prý 40, kdo podepsaly spolu s BEUC dopis Evropskému parlamentu. To má být další

skvělá zpráva pro podporu této hlouposti? Daleko více organizací, např. naše Sdružení českých spotřebitelů, dopis nepodepsalo. A takových jsou tisíce.

O vybraných producentech v informaci SZÚ ani nemluvím. Už se těší, jak na snídaňové cereálie budou povinně lepit své zelené áčko a zvedne jim to prodej. Proti snídaňovým cereáliím ostatně nic nemám, ale podstata zdravé výživy není o snídaňových cereáliích. Anorektičky by nám mohly povídat, kdyby přežily.

Je tedy nutri-score cestou? Samozřejmě, ale dobrovolně. Nezamořujte nám legislativu nesmysly a nechte lidi, aby byli sami za sebe odpovědní a sami za sebe rozhodovali. Informace typu nutri-score nejsou ku prospěchu spotřebitele, jsou pro něj matoucí a zavádějící.

Doporučujeme naši publikaci k věci vyvážené stravy. Ano, není to tak snadné, je to víc než několik stránek. Ale žádný semafor (ani ve třech, ani v pěti barvách) je nenahradí!

VYVÁŽENA STRAVA A ZDRAVÍ, edice Jak poznáme kvalitu?, svazek 19, 1.vydání; autoři c MUDr. Bohumil Turek, CSc., RNDr. Petr Šima, CSc., Ing. Irena Michalova; ISBN 978-80-87719-44-2 (Sdružení českých spotřebitelů, z. ú.) <https://www.konzument.cz/users/publications/4-publikace/231-jak-pozname-kvalitu-vyvazena-strava-a-zdravi.pdf>

Libor Dupal, srpen 2020

Příloha

S drobnými úpravami převzat text SZÚ - **Organizace volají po povinném zavedení nutričního štítku NUTRI-SCORE na potravinách v EU**

Vydáno: 2.6.2020; Autor: CZVP SZÚ

Informace Centra zdraví, výživy a potravin SZÚ

28. dubna 2020 téměř 40 různých organizací z celého spektra - včetně skupin spotřebitelů, tvůrců politik, akademiků, potravinářských společností a maloobchodníků - požaduje, aby se nutriční štítek Nutri-Score stal v EU povinným. Tento barevně označený nutriční štítek na přední straně balení slouží k podpoře spotřebitelů při zdravějším výběru potravin, uvádí ve své zprávě Evropská organizace spotřebitelů BEUC. Poslali společný dopis Evropské komisi, v níž žádají legislativní návrh na zavedení Nutri-Score v celé EU. I v ČR o systému diskutujeme. Z hlediska zdravotního se jedná o krok kupředu.

Tato široká výzva přichází před tím, než Evropská komise zveřejní svou strategii „Farm to Fork“, jejímž cílem je zajistit udržitelnost potravinového systému. Vzhledem k tomu, že cílem strategie je také podpora zdravých potravin pro všechny, očekávají, že exekutiva EU navrhne nutriční označení na přední straně balení v celé EU. V době krize pandemie COVID-19 je zdraví občanů EU důležitější než kdy jindy. Přestože je nezbytné bojovat proti bezprostředním hrozbám, které tento virus představuje, musí se tvůrci politik EU zabývat také dlouhodobými zdravotními riziky spojenými s nevyváženou stravou a podvýživou.

Situace v EU

S nadváhou nebo obezitou bojuje jeden ze dvou evropských dospělých - zvyšující se pravděpodobnost srdečně-cévních chorob, cukrovky a rakoviny - je nezbytně nutný silnější tlak, který pomůže zastavit tuto krizi v oblasti veřejného zdraví. Národní vlády i mezinárodní odborníci na zdraví označili nutriční označování za jeden z klíčových politických nástrojů, které mohou být použity pro podporu spotřebitelů při rozhodování o zdravějším výběru potravin, a to na první pohled. Výzkum provedený v několika zemích ukazuje, že značení Nutri-Score je v současné době nejlépe fungujícím systémem. Pomáhá spotřebitelům porovnávat nutriční kvalitu potravin napříč sortimentem a zdravější výběr v supermarketu.

Komentáře spotřebitelů

Monique Goyens, generální ředitelka Evropské spotřebitelské organizace (BEUC): „Jelikož míra nadváhy a obezity zůstává v EU znepokojivě vysoká, je nezbytné, abychom spotřebitele lépe vybavili nástroji, jako je Nutri-Score, které jim pomohou porovnat potraviny a umožnit tak zdravější rozhodnutí v supermarketu.“

Ivo Mechels, generální ředitel Euroconsumers (test Achats (BE), Altroconsumo (IT), Deco Proteste (PT) a OCU (ES)): „Důkazy z výzkumu provedeného v několika zemích ukazují, že Nutri-Score je

nejednodušší značkou, kterou je třeba pochopit, a systém s nejlepšími výsledky, který spotřebitelům pomáhá porovnávat nutriční hodnotu potravin v celé řadě potravin. Výsledky jsou konkrétní: skutečně to vede ke zdravějším nákupům spotřebitelů! Proto potřebujeme Nutri-Score u všech potravin v EU.“

Alain Bazot, prezident UFC-Que Choisir (FR): „Ačkoli Francie vydláždila cestu pro přijetí Nutri-Score, v supermarketech zůstává dobrovolná a není dostatečně viditelná. S cílem pomoci spotřebitelům při výběru zdravějších potravin požadujeme povinné nutriční skóre na úrovni EU.“

Komentáře potravinářských společností

Thomas Gauthier-Lafaye, ředitel pro evropské záležitosti, Danone: „V Danone aktivně propagujeme zdravější stravovací návyky. Žádný systém není dokonalý, ale vidíme, že Nutri-Score je dnes nejlepším schématem pro lidi, jak porovnat nutriční kvalitu produktů na první pohled, a to i v rámci dané kategorie. Podporujeme proto výzvu, aby byl tento barevně označený nutriční štítek na přední straně balení povinný v celé EU.“

Bart Vandewaetere, vedoucí korporátních komunikací a vládních vztahů pro Nestlé Zone EMENA: „Před 20 lety jsme zahájili naši reformní cestu, aby naše produkty byly zdravější. Nutri-Score nyní nabízí jasný standard, který pomáhá pohybovat se při výběru ještě rychleji. Například 16% našich snídaňových cereálií ve Francii získalo v roce 2019 Nutri-score „A“ nebo „B“. Naší ambicí je, aby více než 50% našich snídaňových cereálií ve Francii mělo Nutri-score „A“ nebo „B“ do konce roku 2021.“

Více informací

- Společný dopis Evropské komisi, 27.04.2020. Francouzská verze zde. [Joint letter](#) to the European Commission, 27.04.2020. French version [here](#).
- Informační přehled „Pět mýrů Nutri-Score“, BEUC, 2019. ['Five Nutri-Score myths busted'](#) factsheet, BEUC, 2019.
- Informační přehled Nutri-Score, BEUC, 2019. Francouzská verze zde. [Nutri-Score](#) factsheet, BEUC, 2019. French version [here](#).

Poznámky

¹ Existují-li důkazy podporující, že to funguje nejlépe v národním kontextu, měla by být zachována flexibilita pro další systém, který bude používán kromě povinného Nutri-Score.

Where there is evidence to support that this works best in a national context, flexibility should be maintained for another scheme to be used in addition to the mandatory Nutri-Score.

² M. Egnell a kol., Objektivní porozumění nutričním štítkům na předním obalu: Mezinárodní srovnávací experimentální studie ve 12 zemích, živiny, říjen 2018, 10 (10): 1542.

M. Egnell et al., [Objective Understanding of Front-of-Package Nutrition Labels: An International Comparative Experimental Study across 12 Countries](#), Nutrients, October 2018, 10 (10): 1542.

prof. J. Ruprich a kol., CZVP SZÚ, 1. 6. 2020
Ze zdroje: <http://www.beuc.eu/press-media/news-events/cross-sector-call-nutri-score-all-foods-eu>

Sdružení českých spotřebitelů, z. ú., (SČS) si klade za cíl hájit oprávněné zájmy a práva spotřebitelů na vnitřním trhu EU a ČR, přičemž zdůrazňuje preventivní stránku ochrany zájmů spotřebitelů: „Jen poučený spotřebitel se dokáže účinně hájit.“ SČS působí v řadě oblastí – pokrývá odbornost ve vztahu ke kvalitě a bezpečnosti výrobků včetně potravin, technické normalizaci a standardizaci, kvalitě a bezpečnosti služeb včetně služeb finančního trhu aj.

SČS, Pod Altánem 99/103; 100 00 Praha 10; +420 261263574; scs@konzument.cz; www.konzument.cz

Kabinet pro standardizaci, o. p. s., (KaStan) je nezávislou obecně prospěšnou společností založenou Sdružením českých spotřebitelů. Cílem je zvyšování bezpečnosti a kvality výrobků a služeb vytvářením a podporou funkce nástrojů zajišťujících účinné zapojení spotřebitelů do standardizačních procesů (technická normalizace, certifikace a posuzování shody, akreditace, dozor nad trhem), včetně uplatňování technických předpisů a norem ve prospěch spotřebitelů a korektního trhu.

KaStan, Pod Altánem 99/103; 100 00 Praha 10; +420 261263574; info@top-normy.cz; www.top-normy.cz